

УДК 378.013.091.33:81'243:004

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/39-3-28>

Тетяна РЯБУХА,

orcid.org/0000-0001-7081-6302

старший викладач кафедри германської філології

Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

(Мелітополь, Запорізька область, Україна) riabukha_tetiana@mdpu.org.ua

Тетяна ГУРОВА,

orcid.org/0000-0002-9599-6749

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри методики викладання германських мов

Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

(Мелітополь, Запорізька область, Україна) tatianagurova2017@gmail.com

Людмила КУЛИКОВА,

orcid.org/0000-0001-5368-0108

асистент кафедри германської філології

Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

(Мелітополь, Запорізька область, Україна) kulikovaludmila621@gmail.com

ХМАРНИЙ СЕРВІС GOOGLE FOR EDUCATION У ПРАКТИЦІ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Стаття присвячена проблемі модернізації вищої школи, а саме впровадженню сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес. Розглянуто потенціал використання хмарного сервісу Google for Education під час змішаного навчання іноземних мов студентів-філологів, зокрема формування їхньої ініціативної фонетичної компетенції. Надано визначення змішаного навчання, яке є загальноприйнятим як серед зарубіжних, так і вітчизняних дослідників. Виокремлено ключові характеристики змішаного навчання: індивідуалізація освітнього процесу, активне використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, продуктивна самостійна робота, раціональне використання аудиторного часу тощо. Детально описано компоненти хмарного сервісу Google for Education, а саме: Google Classroom (сервіс для поширення і оцінки завдань), Google Drive (сервіс для зберігання навчальних матеріалів), Google Forms (форми для створення електронних документів), Gmail (пошта для спілкування), Google Meet (платформа для створення, проведення та запису відеоконференцій). Охарактеризовано взаємодію суб'єктів (викладач, студенти, електронні освітні ресурси) і реалізованих ними ролей в моделі змішаного навчання. Описано досвід застосування змішаного навчання в процесі викладання дисципліни «Практична фонетика англійської мови». Навчальний процес будувався відповідно до технології змішаного навчання Flipped Classroom з активним використанням сервісу Google for Education. Була реалізована тріступенева освітня модель – самостійна доаудиторна робота (ознайомлення студентів з навчальним матеріалом до заняття, виконання завдань для перевірки розуміння переглянутого матеріалу), аудиторна робота (активні/творчі види навчальної діяльності в аудиторії або під час відеоконференції) і постаудиторна робота (самостійне узагальнення студентами вивченого навчального матеріалу вдома). Зроблено висновок про те, що технологія змішаного навчання об'єднує в собі переваги традиційного аудиторного та електронного навчання, що забезпечує розвиток студента як суб'єкта самоосвітньої діяльності і формує його готовність до саморозвитку в майбутньому.

Ключові слова: технологія змішаного навчання, технологія «перевернутого навчання», хмарний сервіс Google for Education, формування ініціативної фонетичної компетенції студентів-філологів.

Tetiana RIABUKHA,

orcid.org/0000-0001-7081-6302

Senior Lecturer at the Germanic Philology Department

Bogdan Khmelnitsky Melitopol State Pedagogical University

(Melitopol, Zaporizhzhia region, Ukraine) riabukha_tetiana@mdpu.org.ua

Tetiana HUROVA,

orcid.org/0000-0002-9599-6749

Candidate of Pedagogical Sciences,

Associate Professor at the Department of Methods of Teaching Germanic Languages

Bogdan Khmelnitsky Melitopol State Pedagogical University

(Melitopol, Zaporizhzhia region, Ukraine) tatianagurova2017@gmail.com

Liudmyla KULYKOVA,
Assistant Lecturer at the Germanic Philology Department
Bohdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University
(Melitopol, Zaporizhzhia region, Ukraine) kulikovaludmila621@gmail.com

GOOGLE CLOUD SERVICE FOR EDUCATION IN THE PRACTICE OF BLENDED FOREIGN LANGUAGE TEACHING IN HIGHER EDUCATION

The article is devoted to the problem of modernization of higher education, namely, the introduction of modern information and communication technologies in the educational process. The potential of using the Google for Education cloud service in practice of foreign language training of students who major in Philology, in particular the formation of their foreign language phonetic competence is considered. The definition of blended learning which is generally accepted among both foreign and domestic researchers is given. The key characteristics of blended learning are highlighted: individualization of the educational process, active use of modern information and communication technologies, productive self-study of students, rational use of classroom time, etc. The components of the Google for Education cloud service are described in detail, namely: Google Classroom (a service for distributing and evaluating tasks), Google Drive (a service for storing educational materials), Google Forms (forms for creating electronic documents), Gmail (mail for communication), Google Meet (a platform for creating, conducting and recording video conferences). The article describes the interaction of subjects of training process (teacher, students, electronic educational resources) and their roles in the blended learning model. The article describes the experience of using blended learning in the process of teaching the discipline "Practical Phonetics of the English Language". The educational process followed the Flipped Classroom technology of blended learning with the active use of the Google for Education Service. A three-stage educational model was implemented – pre-classroom work (students' self-study of the educational materials before the lesson, performing tasks to test their understanding of the material), classroom work (active/creative types of educational activities in the classroom or during a video conference) and post-classroom work (students' self-generalization of the studied educational material at home). It is concluded that the technology of blended learning combines the advantages of traditional classroom and e-learning, which ensures the development of the student as a subject of self-educational activities and forms his readiness for self-development in the future.

Key words: blended learning technology, "Flipped Classroom" technology, Google for Education cloud service, formation of foreign language phonetic competence of students who major in Philology.

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій спонукає вчених і педагогів досліджувати все нові і нові можливості їх ефективного використання в освітньому процесі. Збільшення обсягу інформації та питомої ваги самостійної роботи студентів, необхідність переходу на безперервне особистісно-орієнтоване навчання, а також відхід від традиційної моделі організації навчального процесу, де викладач виступає «єдиним джерелом знань», а студент розглядається як «пасивний об'єкт навчання», зумовлюють потребу пошуку нових технологій навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Численні праці як вітчизняних, так і зарубіжних науковців свідчать, що питання застосування інноваційних технологій належить до пріоритетних у методиці навчання іноземних мов.

Особливості застосування інновацій у процесі іншомовної підготовки фахівців розглядаються в дослідженнях Р.С. Гуревич (Гуревич, 2018), Л.М. Конопляник (Конопляник, 2020), Т.А. Цепко (Цепко, 2020) та ін.

Впровадження дистанційного змішаного навчання (Blended Learning) у процес формування іншомовних компетенцій студентів ЗВО розкрито у працях К. Дж. Бонка (Bonk, 2006), Б. Томлінсона (Tomlinson, 2013), К.Л. Бугайчук (Бугайчук, 2016), О.В. Даниско (Даниско, 2018), В.М. Куха-

ренко (Кухаренко, 2016), Т.І. Харченко (Харченко, 2020) та ін.

Концепції «перевернутого навчання» (Flipped Classroom) як різновиду «змішаного навчання» (Blended Learning) присвячені наукові доробки таких дослідників, як Дж. Бергманн (Bergmann, 2012), Х. Ханг (Hung, 2015), О. Ковтун (Ковтун, 2019), С. Попадюк (2017) та ін.

Існує певна кількість наукових розвідок щодо використання хмарного сервісу Google Classroom у навчальному процесі, зокрема роботи А.М. Губіної (Губіна, 2019), Ю.М. Корнейко (Корнейко, 2020) та ін.

Не зважаючи на значну кількість наукових праць із зазначеної проблематики, вважаємо за необхідне продовжувати розвідки в цьому напрямі, оскільки виникають питання щодо практичного застосування нових інформаційних технологій для навчання іноземної мови у ЗВО.

Мета статті – розглянути потенціал використання хмарного сервісу Google for Education під час змішаного навчання іноземних мов студентів-філологів, зокрема формування іншомовної фонетичної компетенції студентів першого року навчання за напрямом підготовки «Філологія» (спеціалізація «Переклад»).

Виклад основного матеріалу. Під змішаним навчанням розуміється модель, що інтегрує в собі

традиційну очну форму навчання (Face-To-Face Learning) та електронне/дистанційне навчання (Online Learning) і передбачає заміщення частини традиційних навчальних занять різними видами навчальної взаємодії в електронному середовищі (Bonk & Graham, 2006; Tomlinson & Whittaker, 2013; Бугайчук, 2016; Даниско і Семеновська, 2018; Кухаренко, 2016; Харченко і Гостіщева, 2020).

Вважаємо, що основна мета змішаного навчання полягає у спробі об'єднати переваги традиційного аудиторного та електронного навчання. У моделі змішаного навчання електронний компонент є логічним продовженням традиційного аудиторного компонента і навпаки.

Електронний компонент змішаного навчання інтенсифікує навчальний процес за допомогою системного і безперервного використання інформаційно-комунікаційних технологій, що сприяє, з одного боку, розвитку здатності студентів до усвідомленого і самостійного здійснення та управління навчальною діяльністю, а з іншого – активізації взаємодії (навчальної комунікації) між учасниками навчального процесу, створенню єдиного навчального співтовариства. В аудиторії отримані самостійно знання, аналізуються, систематизуються і творчо застосовуються на практиці.

Вивчивши представлені у вітчизняній та зарубіжній літературі погляди на проблему змішаного навчання, виділимо його ключові характеристики:

1) індивідуалізація освітнього процесу – робота з електронними ресурсами здійснюється в темпі / обсязі/місці, максимально відповідних індивідуальним освітнім потребам кожного студента, що веде до більш усвідомленого засвоєння матеріалу і формує особистісно-орієнтоване освітнє середовище;

2) ефективна взаємодія у форматі «студент-студент», «студент-група», «студент-викладач» –

при активному використанні інформаційно-комунікаційних технологій створюються умови для взаємодії та співпраці в навчальному співтоваристві в синхронному і асинхронному режимах, що в свою чергу розвиває комунікативну, інформаційну, соціальну та інші компетентності;

3) продуктивна самостійна робота – самостійне вивчення навчального матеріалу на регулярній основі сприяє тому, що студенти стають більш автономними у своїй навчальній діяльності та набувають навички самонавчання, пошуку та відбору інформації;

4) раціональне використання аудиторного часу – під час вивчення нового матеріалу самостійно активізуються такі розумові навички, як запам'ятовування і розуміння побаченого і прочитаного, а на занятті більше часу приділяється розумовим навичкам більш високого рівня (аналіз, синтез, оцінка, продуктивна комунікація між учасниками навчального процесу), які сприяють розвитку критичного мислення і застосуванню знань на практиці (Кухаренко та ін., 2016).

Реалізація всіх перерахованих характеристик дозволяє створити особливе навчально-розвиваюче, особистісно-орієнтоване середовище, де кожен студент отримує можливість максимально розкрити свій потенціал. Домінуючим видом навчальної діяльності стає самостійна робота студента, що особливо актуально в світлі скорочення аудиторного навчального навантаження.

Модель змішаного навчання сприяє підвищенню якості освітнього процесу у ЗВО, забезпечуючи розвиток студента як суб'єкта самоосвітньої діяльності і формуючи його готовність до саморозвитку в майбутньому. А це означає, що одним із основних завдань викладача під час упровадження моделі змішаного навчання в навчальну

реальність стає вибір найбільш продуктивних інформаційно-комунікаційних технологій, програм, додатків, що дозволяють оптимально інтегрувати аудиторний та електронний компоненти в єдину систему (Харченко і Гостіщева, 2020: 16).

Як було зазначено вище, під час упровадження змішаного навчання викладач може використовувати широкий спектр відкритих освітніх Інтернет ресурсів. Виходячи з особистого досвіду, вважаємо, що для успішної інтеграції традиційного та електронного навчання представляється можливим використовувати сервіси Google for Education.

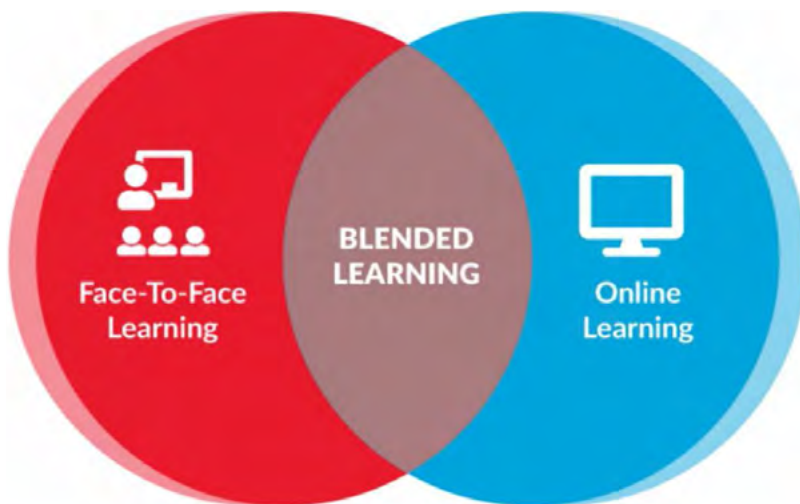

Рис. 1. Змішане навчання

Google for Education – це пакет хмарних сервісів Google, розрахований на використання студентами та викладачами, що включає в себе Google Classroom (сервіс для поширення і оцінки завдань), Google Drive (сервіс для зберігання навчальних матеріалів), Google Forms (форми для створення електронних документів, анкет/тестів, презентацій та електронних таблиць), Gmail (пошта для спілкування), Google Calendar (календар для планування), Google Meet (платформа для створення, проведення та запису відеоконференцій) (Губіна і Мартинюк, 2019: 184–187; Корнейко і Єрмакова, 2020: 62–65).

У табл. 1 наведені приклади деяких компонентів хмарного сервісу Google for Education і можливості їх використання в межах моделі змішаного навчання.

Використання Google for Education дозволяє студентам самостійно вивчати теоретичний мате-

ріал за допомогою перегляду відео, роботи з підручником та різноманітними документами. Запропонована до самостійного вивчення інформація супроводжується завданнями, які спрямовані на більш глибоке її розуміння, а також допомагають студентам і викладачу виявити складні для розуміння питання для додаткового опрацювання безпосередньо на занятті.

У свою чергу аудиторна робота присвячена виконанню практичних і творчих завдань, участі в проєктній діяльності, обговоренню найбільш важливих питань під керівництвом викладача. Традиційне заняття стає «майстернею», де студенти, ознайомившись з навчальним матеріалом заздалегідь, можуть з'ясувати аспекти, що залишилися неясними, застосувати отримані знання на практиці, а також поділитися практичним досвідом один з одним (Tomlinson & Whittaker, 2013). Під час заняття викладач виступає в ролі інструктора,

Таблиця 1

Сервіси Google for Education

Назва сервісу	Використання сервісу при змішаному навчанні
Google Classroom	Розподіл навчальних завдань (викладач створює завдання і прикріплює файли, студент прикріплює матеріали або редагує файли і здає їх на перевірку, викладач оцінює виконану роботу, студент бачить оцінку і редагує свою роботу); збір і оцінка виконаних завдань; публікація оголошень; отримання зворотного зв'язку. Клас інтегрований з Google Документами, Google Диск і поштою Gmail, і за допомогою цих сервісів викладачі можуть призначати завдання, а також прикріплювати до них матеріали-документи, посилання і зображення. Всі дії виконуються в Інтернеті за допомогою комп'ютера або мобільного пристрою.
Google Drive	Зберігання файлів із загальним доступом; створення портфоліо студентів.
Google Documents/ Tables	Знайомство з новим матеріалом; спільна робота над письмовими завданнями та іншими проєктами; створення спільних презентацій; проведення опитувань/анкетування студентів; робота з різними документами/таблицями, що містять навчальну інформацію.
Gmail	Організація асинхронної комунікації між учасниками освітнього процесу.
Google Meet	Організація синхронної комунікації між учасниками освітнього процесу.

Таблиця 2

Технологія змішаного навчання Flipped Classroom

Етапи навчального процесу	Традиційне навчання	«Перевернуте» навчання
Доаудиторна робота	–	Перегляд відеолекцій з метою ознайомлення з новим навчальним матеріалом до заняття, виконання завдань для перевірки розуміння переглянутого Асинхронна комунікація (пошта, форуми, чати)
Аудиторна робота	Пояснення нового матеріалу викладачем, «пасивна» роль студентів у навчальному процесі	Активні / творчі види навчальної діяльності Синхронна комунікація
Постаудиторна робота	Виконання домашнього завдання	Самостійне узагальнення вивченого навчального матеріалу в рамках виконання особистісно значущих завдань Асинхронна комунікація (пошта, форуми, чати)

порадника. Таким чином, самостійно опрацьована навчальна інформація систематизується і творчо переробляється. Контроль засвоєння матеріалу може здійснюватися як самостійно студентами в електронному середовищі, так і в процесі аудиторної роботи за допомогою викладача. Отже, можна говорити про підвищення ефективності традиційних аудиторних занять.

Досвід застосування однієї з технологій змішаного навчання на заняттях з іноземної мови

в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького дозволив довести, що ця технологія інтенсифікує навчальний процес, створює умови для продуктивної самостійної навчальної діяльності студента і підвищує ефективність процесу навчання загалом (Рябуха та ін., 2020: 100–106).

Навчальний процес будувався відповідно до технології Flipped Classroom («перевернуте навчання»), яка реалізується у вигляді триступе-

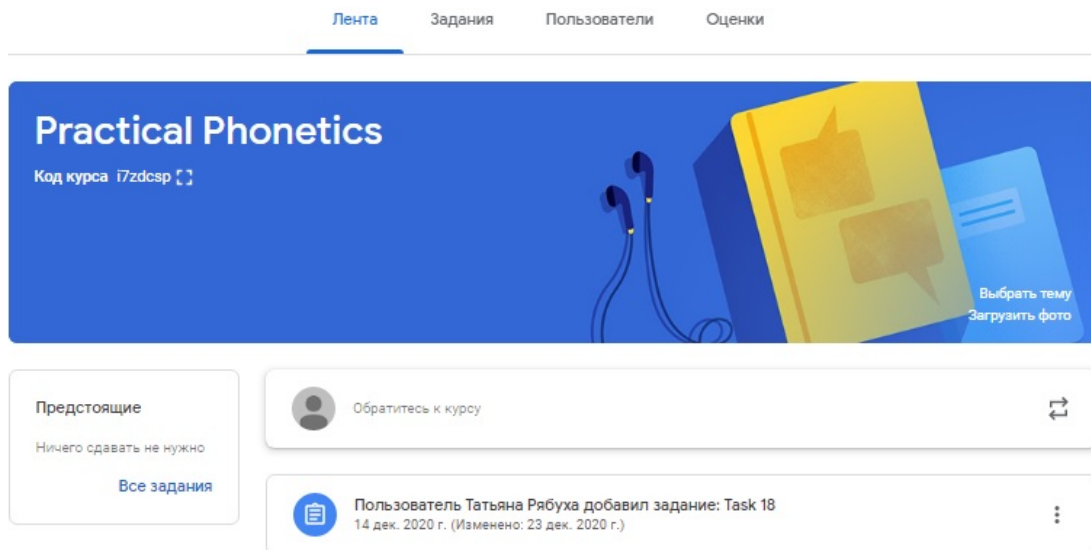

Рис. 2. Домашня сторінка курсу «Практична фонетика»

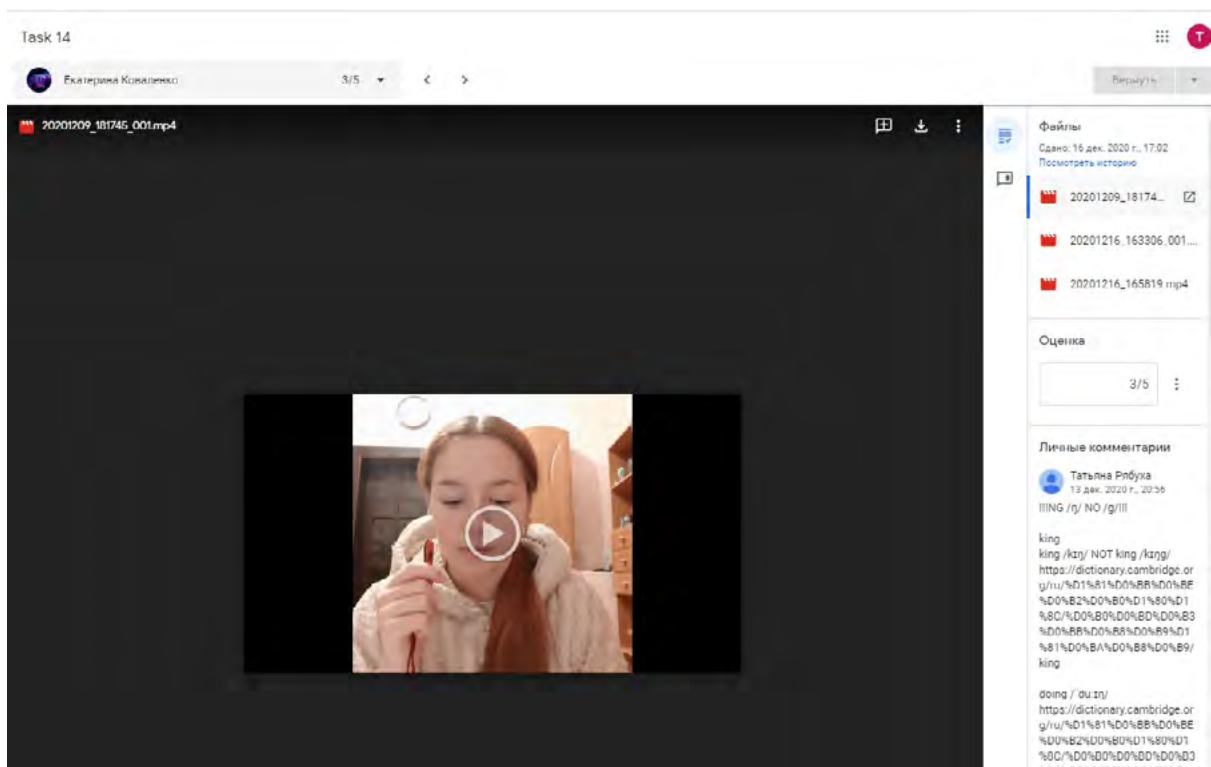

Рис. 3. Персональна сторінка студента у Google класі

невої освітньої моделі. На першому, доаудиторному етапі відбувається самостійне вивчення студентами запропонованих викладачем навчальних ресурсів. Традиційне заняття присвячується творчим і продуктивним видам діяльності, спрямованим на осмислення і відпрацювання/застосування вивченої інформації. Третій етап передбачає самостійне узагальнення студентами навчального матеріалу за результатами роботи в аудиторії (табл. 2).

Таким чином, «перевернуте» навчання іноземної мови включало три основні етапи: самостійна доаудиторна робота, аудиторна робота і самостійна постаудиторна робота.

Перший етап – самостійна доаудиторна робота студентів – був реалізований на базі сервісів Google for Education. У Google-класі був створений курс Practical Phonetics для студентів першого року навчання за напрямом підготовки «Філологія» (спеціалізація «Переклад»). Студенти могли приєднатися до нього самостійно за унікальним кодом, або були додані автоматично за електронними адресами Gmail.

Далі, в розділі «Завдання», студенти отримували пам'ятку-інструкцію щодо виконання завдань. Наприклад,

Task 14: Consonants /m, n, ŋ/

Dialogues to Learn (see textbook): Mum's Crumpets (1, p. 132); At an Accommodation Agency (1, p. 134); Noisy Neighbours (1, p. 136)

Instruction:

- 1) Watch the video instruction “BBC Pronunciation Tips” (see links below);
- 2) Practice pronunciation of sounds in isolation and words, make a record and send it for pre-viewing;
- 3) Study the characteristics of sounds in the textbook and learn them;
- 4) Learn the sound-letter correspondences (with examples);
- 5) Transcribe the dialogues, mark stresses and tunes;
- 6) Prepare expressive reading of the dialogues, using the following modes: “after the speaker”, “with the speaker”, “by roles”;
- 7) Record your reading and send it for pre-viewing.

Resources:

- 1) Textbook “Practice Makes Perfect” (Riabukha T., Gurova T.): P. 131–136.
- 2) https://www.youtube.com/watch?v=0Te4Us8Tsv8&ab_channel=BBCLearningEnglish
- 3) https://www.youtube.com/watch?v=qkgucMjv4T0&ab_channel=BBCLearningEnglish
- 4) https://www.youtube.com/watch?v=rgWse3tloTw&ab_channel=BBCLearningEnglish.

Слід відзначити, що попередній перегляд виконаного студентами завдання дозволяє викладачеві своєчасно отримувати необхідну педагогічну інформацію, відповідно до якої планується аудиторна робота, зокрема виявити так звані «точки напруги» (Hung, 2015: 81–96). Студенти мають можливість задати питання викладачеві в чаті / коментарі.

Другий етап (аудиторна робота або відеоконференція Google Meet) розпочинався з огляду вивченого студентами матеріалу та обговорення труднощів, з якими зіткнулися студенти під час доаудиторної самостійної роботи. Далі йшов перегляд відеофайлів, записаних студентами, та їх аналіз або самоаналіз. Увага студентів була сфокусована на вимові звуків та інтонаційному оформленні мовлення.

Третій етап (постаудиторна робота) спрямований на розвиток рефлексивних умінь студентів, виправлення зазначених в аудиторії помилок та підготовку остаточного варіанту відеозапису виконаного завдання, який надсилається до класу. Після чого в журнал виставлялася оцінка.

З метою вивчення ставлення студентів до використовуваної технології Flipped Classroom студентам було запропоновано взяти участь в опитуванні на базі Google Forms. Аналіз отриманих результатів дозволяє говорити про позитивне ставлення студентів до використовуваної технології. Так, студенти вказали на те, що ознайомлення з навчальним матеріалом до заняття в індивідуальному режимі допомагає краще та більш усвідомлено підготуватися до аудиторного заняття. Як перевага була сприйнята можливість електронного спілкування в чаті/форумі з викладачем і одногрупниками. Більшість опитаних (93%) відзначили, що аудиторні заняття стали більш цікавими, а навчальний процес загалом більш гнучким, а також висловили готовність до подальшої роботи в рамках технології «перевернутого» навчання.

Висновки і пропозиції. Проаналізувавши можливість застосування хмарного сервісу Google for Education в практиці змішаного навчання курсу «Практична фонетика англійської мови», можна зробити висновок про підвищення активної участі студентів у навчальному процесі та раціональне використання аудиторного часу. Персоналізація навчання, збільшення обсягу засвоєного матеріалу за рахунок активної самостійної роботи студентів, робота з великою кількістю автентичних електронних ресурсів дають підстави вважати, що технологія змішаного навчання позитивним чином позначається на освітньому процесі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бугайчук К.Л. Змішане навчання: теоретичний аналіз та стратегія впровадження в освітній процес вищих навчальних закладів. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2016. Т. 54. № 4. С. 1–18.
2. Губіна А., Мартинюк А. Можливості сервісу Google Classroom у навчанні іноземної мови у ЗВО. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологія»*. Острог: Вид-во НаУОА, 2019. Вип. 5 (73). С. 184–187.
3. Гуревич Р.С., Кадемія М.Ю., Уманець В.О. Інноваційні технології у закладах вищої освіти. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*: зб. наук. пр. Київ-Вінниця: ТОВ «Планер», 2018. Вип. 51. С. 11–15.
4. Даниско О.В., Семеновська Л.А. Генеза та сучасний зміст поняття змішаного навчання в зарубіжній педагогічній теорії і практиці. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2018. Вип. 65 (3). С. 1–11.
5. Ковтун О., Крикун В. Методологія застосування технології перевернутого навчання (Flipped Learning) у процесі підготовки майбутніх учителів іноземної мови. *Open Educational E-Environment of Modern University*. 2019. Special Edition. С. 153–160.
6. Конопляник Л.М. Інноваційні технології у викладанні англійської мови у вищій школі. *Національна ідентичність в мові і культурі*: зб. наук. пр. К.: Талком, 2020. С. 258–261.
7. Корнейко Ю.М., Єрмакова Т.С. Використання хмарного сервісу Google Classroom у навчанні іноземної мови. *Інноваційна педагогіка*. 2020. Вип. 28. С. 62–65.
8. Попадюк С.С., Скуратівська М.О. Методологічні засади використання освітньої концепції «перевернуте навчання» у вищій школі. *Педагогічні науки: зб. наук. праць Херсон. пед. ун-ту*. 2017. Вип. LXXVI. Т. 3. С. 149–154.
9. Рябуха Т.В., Гостіщева Н.О., Куликова Л.А., Харченко Т.І. «Перевернуте навчання» як інноваційна технологія викладання іноземних мов у вищій школі. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*: зб. наук. пр. 2020. Вип. 72. Т. 2. С. 100–106.
10. Теорія та практика змішаного навчання: монографія / В.М. Кухаренко та ін.; за ред. В. М. Кухаренка. Харків: «Міськдрук», НТУ «ХП», 2016. 284 с.
11. Харченко Т.І., Гостіщева Н.О. Онлайн-ресурси як інструменти реалізації технології змішаного навчання у викладанні англійської мови. *Herald pedagogiki. Nauka i Praktyka*. 2020. Вип. 61. Р. 11–14.
12. Цепко Т.А., Андросюк Г.Л. Сучасні тенденції у викладанні англійської мови у закладах вищої освіти. *Інноваційна педагогіка*. 2020. Вип. 21 (3). С. 39–43.
13. Bergmann J., Sams A. Flip Your Classroom: Reach Every Student in Every Class Every Day. Washington DC: International Society for Technology in Education, 2012. 112 p.
14. Bonk C.J. & Graham C.R. Handbook of blended learning: Global perspectives, local designs. San Francisco, CA: Pfeiffer Publishing, 2006. 571 p.
15. Hung H. Flipping the Classroom for English Language Learners to Foster Active Learning. *Computer Assisted Language Learning*. 2015. No. 28(1). P. 81–96.
16. Tomlinson B., Whittaker C. Blended Learning in English Language Teaching: Course Design & Implementation. London: British Council, 2013. 252 p.

REFERENCES

1. Buhaiuchuk K.L. Zmishane navchannia: teoretichnyi analiz ta stratehiia vprovadzhenia v osvittii protses vyshchych navchalnykh zakladiv. [Blended learning: theoretical analysis and strategy of implementation in educational process of higher educational institutions]. *Informatsiini tekhnologii i zasoby navchannia*. 2016. T. 54. №4. S. 1–18. [in Ukrainian].
2. Hubina A., Martyniuk A. Mozhlyvosti servisu Google Classroom u navchanni inozemnoi movy u ZVO. [Google Classroom service in teaching a foreign language at universities]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia»*. Serii «Filolohiia». Ostroh: Vyd-vo NaUOA, 2019. Vyp. 5 (73). S. 184–187. [in Ukrainian].
3. Hurevych R.S., Kademiia M.Yu., Umanets V.O. Innovatsiini tekhnologii u zakladakh vyshchoi osvity. [Innovative technologies in higher education institutions]. *Suchasni informatsiini tekhnologii ta innovatsiini metodyky navchannia v pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy*: zb. nauk. pr. Kyiv-Vynnytsia: TOV «Planer», 2018. Vyp. 51. S. 11–15. [in Ukrainian].
4. Danysko O.V., Semenovska L.A. Geneza ta suchasnyi zmist poniattia zmishanoho navchannia v zarubizhnii pedagogichnii teorii i praktytsi. [Genesis and modern content of blended learning concept in foreign pedagogical theory and practice]. *Informatsiini tekhnologii i zasoby navchannia*. 2018. Vyp. 65 (3). S. 1–11. [in Ukrainian].
5. Kovtun O., Krykun V. Metodolohiia zastosuvannia tekhnologii perevernutoho navchannia (Flipped Learning) u protsesi pidhotovky maibutnykh uchyteliv inozemnoi movy. [Methodology of Flipped Learning technology application in the process of training of prospective foreign language teachers]. *Open Educational E-Environment of Modern University*. 2019. Special Edition. S. 153–160. [in Ukrainian].
6. Konoplianyk L.M. Innovatsiini tekhnologii u vykladanni anhliskoi movy u vyshchii shkoli. [Innovative technologies in teaching English at universities]. *Natsionalna identychnist v movi i kulturi*: zb. nauk. pr. K.: Talkom, 2020. S. 258–261. [in Ukrainian].
7. Korneiko Yu.M., Yermakova T.S. Vykorystannia khmarneho servisu Google Classroom u navchanni inozemnoi movy. [Use of Google Classroom cloud service in foreign language teaching]. *Innovatsiina pedahohika*. 2020. Vyp. 28. S. 62–65. [in Ukrainian].

8. Popadiuk S.S., Skurativska M.O. Metodolohichni zasady vykorystannia osvitnoi kontseptsii «perevernite navchannia» u vyshchii shkoli. [Methodological bases of the educational concept “Flipped Learning” usage at a higher school]. *Pedahohichni nauky: zb. nauk. prats Kherson ped. un-tu*. 2017. Vyp. LXXVI. T. 3. S. 149–154. [in Ukrainian].
9. Riabukha T.V., Hostishcheva N.O., Kulykova L.A., Kharchenko T.I. «Perevernite navchannia» yak innovatsiina tekhnolohiia vykladannia inozemnykh mov u vyshchii shkoli. [“Flipped Classroom” as an innovative technology for teaching foreign languages in higher education]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh: zb. nauk. pr.* 2020. Vyp. 72. T. 2. S. 100–106. [in Ukrainian].
10. Teoriia ta praktyka zmishanoho navchannia: monohrafiia [Theory and practice of blended learning: monograph]. / V. M. Kukharenko ta in.; za red. V. M. Kukharenko. Kharkiv: «Miskdruk», NTU «KhPI», 2016. 284 s. [in Ukrainian].
11. Kharchenko T.I., Hostishcheva N.O. On-lain resursy yak instrumenty realizatsii tekhnolohii zmishanoho navchannia u vykladanni anhliiskoi movy. [Online resources as tools for implementing blended learning technology in English Language Teaching]. *Herald pedagogiki. Nauka i Praktyka*. 2020. Vyp. 61. P. 11–14.
12. Tsepko T.A., Androsiuk H.L. Suchasni tendentsii u vykladanni anhliiskoi movy u zakladakh vyshchoi osvity. [Modern trends of teaching English in universities]. *Innovatsiina pedahohika*. 2020. Vyp. 21 (3). S. 39–43. [in Ukrainian].
13. Bergmann J., Sams A. Flip Your Classroom: Reach Every Student in Every Class Every Day. Washington DC: International Society for Technology in Education, 2012. 112 p. [in English].
14. Bonk C.J. & Graham C.R. Handbook of blended learning: Global perspectives, local designs. San Francisco, CA: Pfeiffer Publishing, 2006. 571 p. [in English].
15. Hung H. Flipping the Classroom for English Language Learners to Foster Active Learning. *Computer Assisted Language Learning*. 2015. No. 28 (1). P. 81–96. [in English].
16. Tomlinson B., Whittaker C. Blended Learning in English Language Teaching: Course Design & Implementation. London: British Council, 2013. 252 p. [in English].